

Прийнято нормативні акти

- Порядок надання первинної медичної допомоги
- Порядок вибору лікаря, що надає первинну медичну допомогу
- Порядок формування спроможних мереж
- Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я
- Проведення міжнародного моніторингового дослідження якості вищої медичної освіти у 2018 році
- Порядок здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра за спеціальностями галузі знань «Охорона здоров'я»

НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА СТИНІВКА

ДАЙДЖЕСТ

ЗМІН В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

MOZ.GOV.UA

ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ У КОЖНІЙ ОРДИНАТОРСЬКІЙ

FB.COM/MOZ.UKR

№5, КВІТЕНЬ 2018

*Павло Ковтонюк,
заступник міністра охорони здоров'я*

Декларації підписуємо електронно

Уже 2 квітня розпочався перший етап реформи фінансування охорони здоров'я — кампанія з вибору лікаря. Пацієнти можуть обирати свого лікаря первинної медичної допомоги (сімейного лікаря, терапевта або педіатра), підписуючи з ним декларації. Всі декларації заповнюються в системі «Електронне здоров'я». Декларація — це форма заяви, якою

пацієнт повідомляє, що обрав саме цього лікаря і цей заклад.

Важливо, що пацієнти можуть вибирати лікаря в будь-якому медичному закладі незалежно від місця своєї реєстрації. Якщо ваш заклад уже підключився до електронної системи охорони здоров'я, на ньому має висіти наліпка «Тут можна обрати свого лікаря».

Місцева влада відповідальна за те, щоб створити у ваших закладах умови для підключення до електронної системи охорони здоров'я.

Кінцевого терміну підписання декларацій немає. Один працівник на одному комп'ютері фізично не зможе оформити дві тисячі декларацій пацієнтів за один тиждень. Тож не поспішайте. Встигнуть усі. Якщо ж хочете швидше вносити декларації в електронну систему охорони здоров'я, забезпечте наявність більшої кількості комп'ютерів у закладі та працівників, які уповноважені вносити дані в систему.

Час підключитися до системи «Електронне здоров'я»

Одним з важливих чинників впровадження медичної реформи є електронна система охорони здоров'я. Адже для того щоб підписати договір з Національною службою здоров'я України, заклад охорони здоров'я має бути зареєстрований у цій системі. Саме через систему «Електронне здоров'я» держава визначатиме, скільки пацієнтів підписали декларацію з кожним лікарем і, відповідно, який обсяг фінансування отримає заклад за новим механізмом.

На першому етапі до електронної системи охорони здоров'я буде підключено заклади первинної

медичної допомоги. Пацієнти подаватимуть декларації про вибір свого лікаря, а уповноважені представники закладів (реєстратори, медсестри, лікарі тощо) реєструватимуть їх у системі. НСЗУ оплачуватиме закладу ведення лікарем кожного пацієнта. Пацієнт отримує гарантовані державою безоплатні медичні послуги. Так система «Електронне здоров'я» допомагає реалізувати закладений у реформу принцип «гроші ходять за пацієнтом».

Система складається з двох взаємопов'язаних частин, одну з яких — центральну базу даних (ЦБД) — контролюватиме держава. Заклади отримують доступ до неї через другу частину — медичні інформаційні системи (МІС), розроблені приватно.

Від розробників МІС вимагається суворе дотримання вимог щодо надійності, безпеки та конфіденційності даних, якими їхні системи обмінюватимуться з ЦБД.

Медичні заклади можуть обирати будь-яку медичну інформаційну систему з-поміж тих, які пройшли перевірку і підключилися до центрального компонента електронної системи охорони здоров'я. При цьому комерційні МІС гарантовано надають базовий пакет електронних сервісів. Лікар може побачити всю інформацію про свого пацієнта з центральної бази даних незалежно від того, з якою МІС він працює. З повним переліком МІС можна ознайомитися за посиланням: <https://goo.gl/H4JMcR>.

В. о. Міністра охорони здоров'я України доктор Уляна Супрун уже підписала документи про безкоштовну передачу майнових прав інтелектуальної власності на частину компонентів електронної системи охорони здоров'я від громадськості до МОЗ. Визначено переможця конкурсу на посаду генерального директора ДП «Електронне здоров'я». Ним став Денис Мацуй, який має понад 11 років досвіду у сфері інтернет-технологій, стратегічного планування та управління.

Станом на 3 квітня в системі «Електронне здоров'я» зареєструвалися **1003** медичні заклади, **12 280** лікарів, **157 299** пацієнтів.

Інструкція

ЩОБ ПІДКЛЮЧИТИСЯ ДО СИСТЕМИ «ЕЛЕКТРОННЕ ЗДОРОВ'Я», ЗАКЛАДУ НЕОБХІДНО:

- обрати одну з МІС, підключених до системи «Електронне здоров'я»;
- у відповідні поля внести дані про медичний заклад та керівника медичного закладу;
- накласти ЕЦП керівника медичного закладу;
- за посиланням у запрошенні, що надійде на електронну пошту, перейти до системи «Електронне здоров'я»;
- затвердити обліковий запис користувача для керівника медичного закладу.

ДЛЯ ПІДКЛЮЧЕННЯ КЕРІВНИКОВІ ЗАКЛАДУ НЕОБХІДНО МАТИ:

- електронний цифровий підпис (ЕЦП) керівника медичного закладу;

- робочу адресу електронної пошти;
- документи закладу;
- особисті документи керівника закладу.

ПОЯВА ЛІКАРІВ В ЕЛЕКТРОННІЙ СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Після того як керівник зареєстрував заклад в електронній системі охорони здоров'я, він має увійти в систему через інтерфейс МІС, призначити ролі та внести дані про бухгалтера і представника відділу кадрів (за наявності). На вказані адреси електронної пошти бухгалтерові закладу та представникові відділу кадрів надійдуть посилання на логін та пароль для входу в систему.

Представник відділу кадрів входить у систему через інтерфейс МІС, призначає ролі та вносить дані про лікарів закладу, які надають ПМД. На вказані адреси електронної пошти лікарі отримують посилання для

логіну та паролю для входу в систему.

ДЕКЛАРАЦІЇ БУДУТЬ ЗАПОВНЮВАТИСЯ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ

Керівник закладу повинен визначити одну або кількох осіб, уповноважених приймати декларації та вносити дані в систему «Електронне здоров'я». Уповноважена особа заповнює декларацію в електронній формі, роздруковує її і дає пацієнтові для перевірки, виправляє помилки (якщо такі були), вказані пацієнтом, і знову роздруковує декларацію, доки пацієнт не засвідчить, що всі дані внесено правильно. Далі пацієнт або його законний представник підписує два примірники декларації та надає їх уповноваженій особі, де вона проставляє відмітку з датою отримання і повертає один примірник, а другий залишає в закладі. Після цього уповноважена особа надсилає декларацію до електронної системи охорони здоров'я.

У Гадяцькому районі всі медзаклади комп'ютеризували та об'єднали в єдину мережу

У Гадяцькому районі на Полтавщині комп'ютеризували медичні заклади. Система охоплює первинну, спеціалізовану і частково — вузькоспеціалізовану ланки. Як формувалася і як працює мережа, розповідає голова Гадяцької райдержадміністрації **Олексій Матюшенко**.

У районі зараз усі сільські й міські амбулаторії, ФАПі, районну лікарню об'єднано в єдину мережу та підключено до Інтернету. Для цього ми придбали 119 комп'ютерів і забезпечили у всьому районі швидкісний Інтернет. На створення мережі й забезпечення її повноцінного функціонування пішло півтора року.

За рахунок єдиної мережі Гадяцького району ми об'єднали денний стаціонар та амбулаторії. Це забезпечує швидкий обмін даними: фахівець із центральної районної лікарні бачить, що відбувається на селі, далі ця інформація надходить у стаціонар. Працює електронна черга, коли лікар із села може записати пацієнта в місто на визначений час. Результат цього — відсутність черг. Також ця система забезпечує контроль за якістю медичної допомоги.

Записатися в електронну чергу і потрапити до лікаря без очікування можна і на первинній ланці: пацієнт отримує квиток, у якому вказано час, лікаря і кабінет. Така система електронної реєстрації діє в усіх медичних закладах району.

Створено базу даних усіх 52 тисяч жителів району: вони отримали пластикові картки — ідентифікатори пацієнта. Картка містить код, який зчитується сканером; код є ключем доступу до медичної інформації про пацієнта.

Коли пацієнт потрапляє на прийом, лікар бачить усю медичну інформацію про нього. Також система дозволяє швидко створити щоденник амбулаторної картки. Зараз

*Олексій Матюшенко,
голова Гадяцької райдержадміністрації*

кодування відбувається за МКХ-10, але перейти на ІСРС-2 буде нескладно.

Працює і система електронного рецепта: лікар роздруковує рецепт, щоб пацієнт міг віднести його в аптеку. Також можна підібрати препарати за програмою «Доступні ліки»; інформація про всі призначення зберігається в системі й доступна для аналізу. Загалом, така єдина мережа дає великі можливості для збору реальної медичної статистики.

Лікар первинної ланки дистанційно записує пацієнта на візит до фахівця вторинної медичної допомоги у зручний для пацієнта час. Із таким направленням пацієнт одразу йде в кабінет до лікаря, оминаючи реєстратуру.

Також ми вирішили відмовитися від плівкового рентгену, придбали сучасний цифровий рентген-апарат і цифровий флюорограф — це дає змогу проводити всі необхідні сучасні дослідження та процедури. До старих рентген-апаратів підключили цифрові приставки, дописали серверне рішення, і завдяки цьому з початку минулого року всі знімки зберігаються на єдиному сервері, а кожен лікар з найвіддаленішого села може за допомогою сканера штрих-коду мати онлайн-доступ до всіх необхідних даних про своїх пацієнтів, починаючи з 1 січня 2017 року. Потрібний знімок лікар може роздрукувати на звичайному принтері. Також є підключення до кардіоцентру і до обласного рентген-кабінету, щоб знімки міг за потреби проаналізувати більш досвідчений лікар. При цьому дотримуються вимоги щодо захисту персональних даних пацієнта.

Зараз в усій Полтавській області проводиться активна робота зі створення єдиної електронної системи охорони здоров'я, яка охопить медичні заклади всіх рівнів. Потужності сервера на базі обласного центру екстреної медичної допомоги це дозволяють.

Усі заклади ПМСД зареєстровані в електронній системі охорони здоров'я.

Програма комп'ютеризації профінансована з районного бюджету.

Як комп'ютеризувати медзаклади міста за півтора року: досвід Мукачева

У Мукачеві комп'ютеризували заклади охорони здоров'я та впровадили медичну інформаційну систему. Як відбувся цей процес, розповідає головний лікар ЦПМСД м. Мукачева **Євген Мешко**.

Центр первинної медико-санітарної допомоги м. Мукачева створено у квітні 2016 року. У його структурі 9 амбулаторій, де працюють 58 лікарів загальної практики — сімейних лікарів, які обслуговують 85,5 тис. осіб.

«Уже на початку 2016 року в нас було спільне розуміння того, що маємо налагодити комунікацію в медичній сфері міста і провести зміни, щоб мати достовірну статистику та облік ресурсів, чітку стандартизацію медичної допомоги. Тож з ініціативи міського голови відділ охорони здоров'я розробив, а Мукачівська міська рада ухвалила програму створення єдиного медичного інформаційного простору міста з бюджетом 6 мільйонів гривень», — розповідає головний лікар Євген Мешко.

Впровадження медичної інформаційної системи (МІС) розпочали у стаціонарних відділеннях Мукачівської ЦРЛ, згодом до мережі приєдналась жіноча консультація ЦРЛ.

«У жовтні 2017 року я провів анкетування своїх працівників, щоб зрозуміти, які питання в їхній роботі є найактуальнішими, та оцінити, наскільки вони готові працювати з комп'ютером. До речі, 82% опитаних відповіли, що мають навички роботи з ПК на рівні початківця. Тож уже з кінця грудня ми розпочали навчання працівників. Зокрема, вчили, як реєструвати клієнтів в електронній системі охорони здоров'я та укладати електронні декларації», — розповідає Євген Мешко.

У листопаді 2017 року керівник отримав електронний цифровий підпис, зареєстрував заклад у системі електронного здоров'я та вніс у систему дані про структурні підрозділи і працівників.

Через місяць вдалося закупити та розподілити комп'ютерне обладнання для первинної ланки та поліклінічного відділення Мукачівської ЦРЛ, провести Інтернет до амбулаторій ЗПСМ, а всі працівники закладу централізовано отримали електронний цифровий підпис. Уже в січні 2018 року розпочали впровадження медичної інформаційної системи.

«Дуже важливо говорити з людьми. На кожній нараді я роз'яснюю зміни в медичній сфері, доношу важливі

*Євген Мешко,
головний лікар ЦПМСД м. Мукачева*

новації. Як наслідок, медпрацівники позитивно сприймають реформу та готові до неї. Про це свідчать і результати нашої роботи: наш заклад має більше укладених договорів, ніж будь-яка інша область, — 7 300 за півтора місяця», — каже головний лікар.

За словами Євгена Мешка, основний секрет успіху — це мотивований персонал та потужна підтримка місцевої влади. Важливою є й проактивна позиція керівництва медичних закладів. Так, головний лікар розробив алгоритм отримання ЕЦП, презентацію щодо основ роботи з інформаційними технологіями на рівні ПМД, систематизував алгоритми лікування найбільш поширених захворювань згідно з вимогами сучасних клінічних протоколів.

«У центрі нашої уваги й інші питання. Наприклад, на останніх зборах цього місяця обговорювали питання корпоративної культури, покращення клієнтського сервісу та управління практикою сімейного лікаря, основи бюджетування і планування», — розповідає головний лікар.

Найближчим часом заклад планує пройти процес автономізації: змінити форму господарювання та перетворитись на комунальне неприбуткове підприємство.

«Не будьте пасивними та не чекайте реформи, а робіть її на місцях. МОЗ України зі свого боку робить грандіозні кроки, але варто запитати себе: «А що я зробив для впровадження реформи?» — радить головний лікар Євген Мешко.

Лікарка Мукачівського ЦПМСД працює з медичною інформаційною системою

Призначено Голову Національної служби здоров'я України

Олег Петренко,
Голова Національної служби здоров'я України

28 березня Кабінет Міністрів України призначив мене на посаду голови Національної служби здоров'я України, конкурс на яку відбувся місяць тому — 27 лютого. Це призначення — неабияка відповідальність.

Мої першочергові задачі як керівника НСЗУ — зареєструвати Службу, створити організаційну структуру органу, знайти й залучити команду, розробити цільові процеси, розвивати регуляторне поле електронної системи охорони здоров'я, адже Служба створюється «з нуля», провести підписання договорів з мережею медичних закладів. Для мене виклик бути на цій посаді, адже йдеться про керівника служби, яка буде виступати в ролі замовника та платника за медичні послуги для всіх, хто мешкає в Україні, що змінить правила

гри у взаємовідносинах пацієнта, лікаря, медичного закладу та держави.

Система охорони здоров'я нагально вимагає нових правил. Всі комфортно почуваються, коли вони знають правила гри. Найстрашніше, коли учасники якогось процесу не знають його правил, тим більше коли йдеться про медичну допомогу. НСЗУ — це орган, який буде реалізовувати політику державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення України і стежити за виконанням встановлених правил взаємодії між державою, надавачами послуг, лікарем і пацієнтом.

НСЗУ стане тією структурою, яка захищатиме право пацієнтів на доступ до якісного лікування і право лікарів на гідну оплату праці. НСЗУ є головним оператором медичної

реформи, а я як її керівник буду намагатись забезпечити надійну, прозору та ефективну роботу Служби.

Уряд і команда МОЗ пообіцяли мені свою цілковиту підтримку, це неабияк допомагає рухатись уперед. Сподіваюся на підтримку і від вас, лікарів. Адже ми вперше запроваджуємо чесні правила взаємодії, за якими нам жити усім, разом. Ніщо не зупинить змін, час яких настав. Приєднуйтесь до цих змін або станьте цією зміною особисто.

Для пацієнта

Як підписати декларацію з лікарем?

-

Оберіть заклад і лікаря
-

Медзаклад, де можна підписати декларацію, впізнаєте за наліпкою «Тут можна обрати свого лікаря»
-

Візьміть із собою паспорт, ідентифікаційний код і мобільний телефон. Для дитини до 14 років — свідоцтво про народження дитини
-

У реєстратурі медзакладу вам підкажуть, де можна підписати декларацію та нададуть список лікарів
-

Уповноважений працівник медзакладу (працівник реєстратури, медсестра або лікар) введе ваші дані в електронну систему
-

На ваш мобільний надійде СМС з кодом. Повідомте цей код працівнику закладу
-

З електронної системи роздруковують декларацію з вашими даними. Уважно перевірте, чи все вірно
-

Підпишіть два екземпляри роздрукованої декларації. Один ви забираєте з собою, інший лишається у закладі
-

Працівник закладу підтверджує вашу декларацію своїм електронним підписом і відправляє в систему

Тепер ви в електронній системі охорони здоров'я, а значить НСЗУ гарантовано направить гроші у ваш заклад і вашому лікарю з липня.

15-45
Безкоштовно з усіх номерів

До кожного випуску Дайджесту ми додаємо спеціальну вкладку з корисною інформацією для пацієнта.

Рекомендуємо роздруковувати їх та розміщувати на інформаційних дошках у ваших закладах.

У цьому випуску — інформаційна листівка «Як підписати декларацію з лікарем?».

Завантажити: <http://catcut.net/Y9pt>

Запитання-відповіді

ЧИ ОБОВ'ЯЗКОВО ВИКОРИСТОВУВАТИ СИСТЕМУ «ЕЛЕКТРОННЕ ЗДОРОВ'Я»?

Згідно із Законом України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», для входження в реформу медичний заклад має бути підключений до електронної системи охорони здоров'я. Це обов'язкова умова.

ЧОМУ НЕ СТВОРЮЄТЬСЯ ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНТЕРФЕЙС?

Електронна система охорони здоров'я передбачає поєднання зусиль держави та бізнесу. Держава має гарантувати рівні правила гри на ринку та безпеку даних. Бізнес зможе конкурувати на рівних умовах і надавати гарний сервіс безпосереднім користувачам: пацієнтам, лікарям, управлінцям, аптекам тощо.

Ідея розробки «державного» інтерфейсу, яким змушені будуть користуватися всі, не розглядалася навіть на етапі розробки продукту, який повинен був стати хоча б мінімально життєздатним. Адже в Україні вже є медичні інформаційні системи, які працюють у закладах охорони здоров'я. Лікарі та інші працівники лікарень вже звикли з ними працювати, уміють ними користуватися, мають необхідні навички. Заклади

вже витратили кошти на встановлення та підтримку цих програмних рішень. Цей ринок існує. І метою створення електронної системи охорони здоров'я є не знищення, а сприяння розвитку такого ринку і взаємна підтримка: в електронній системі охорони здоров'я держава розробляє інтерфейс зберігання даних, а доступ до них забезпечує МІС, обраний закладом.

НАВИЩО ОТРИМУВАТИ ЕЦП?

Дані, які вносяться в систему «Електронне здоров'я» для реєстрації медичних закладів, лікарів, декларацій про вибір пацієнтом лікаря, а також для виписки електронних рецептів, мають бути засвідчені електронними цифровими підписами (ЕЦП), виданими Акредитованим центром сертифікації ключів (АЦСК).

ХТО ПОВИНЕН ОТРИМАТИ ЕЦП І ЯКИЙ ТИП ЕЦП ПОТРІБЕН ДЛЯ РОБОТИ З СИСТЕМОЮ «ЕЛЕКТРОННЕ ЗДОРОВ'Я»?

Для реєстрації в електронній системі охорони здоров'я надавачів медичних послуг усіх форм власності дані про надавача підписує його керівник (офіційний підписант цього суб'єкта господарювання). При цьому керівник (наприклад, головний лікар центру первинної медико-санітарної

допомоги) має використовувати ЕЦП юридичної особи, який він отримав як керівник закладу. Для подальшої роботи з системою «Електронне здоров'я» важливо також, щоб головний бухгалтер та лікарі первинної ланки, котрі працюватимуть із системою, отримали ЕЦП як працівники юридичної особи. Для роботи з електронними рецептами лікарі мають накладати свої службові ЕЦП працівників медичного закладу — юридичної особи. Тому рекомендуємо лікарям одразу отримувати ЕЦП працівників юридичної особи.

ЧИ ГАРАНТОВАНО ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ?

Персональні дані пацієнтів збираються з їх письмової згоди, така згода включена у форму декларації, і вони захищені належним чином. Фізично база даних електронної системи охорони здоров'я знаходиться на території України, у захищеному датацентрі, який має комплексну систему захисту інформації (КСЗІ). Датацентр відповідає міжнародним та українським стандартам. У процесі розробки компонентів електронної системи охорони здоров'я були залучені фахівці з кібербезпеки кількох незалежних компаній, було проведено ряд аудитів кібербезпеки. Розроблені додаткові системи захисту, зараз вони в режимі дослідної експлуатації, після якої планується їх державна експертиза від Держспецзв'язку.

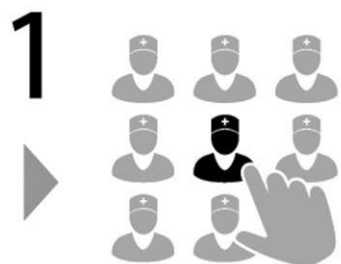
Надсилайте ваші запитання

Чекаємо від вас запитання, відповіді на які ви хочете бачити у Дайджесті змін в охороні здоров'я. Будь ласка, вкажіть у листі своє ім'я, спеціальність, назву закладу та додайте фотографію: ми хочемо, щоб усі бачили, що у медичній спільноті є реальні обличчя.

Пишіть на digest.moz@gmail.com

Цей Дайджест було підготовлено завдяки фінансовій підтримці Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Угоди з Проектом «Реформа ВІЛ-послуг у дії» № AID-121-A-13-00007. Зміст цього Дайджесту, за який несуть відповідальність винятково ТОВ «Делойт Консалтінг» та партнери-виконавці, не обов'язково є відображенням поглядів USAID або Уряду США.

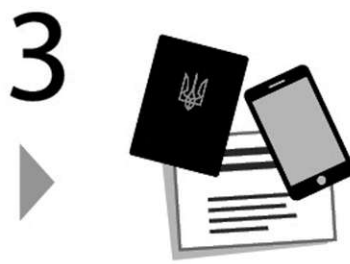
Як підписати декларацію з лікарем?

Оберіть заклад і лікаря

Медзаклад, де можна підписати декларацію, впізнаєте за наліпкою «Тут можна обрати свого лікаря»

Візьміть із собою паспорт, ідентифікаційний код і мобільний телефон. Для дитини до 14 років – свідоцтво про народження дитини

У реєстратурі медзакладу вам підкажуть, де можна підписати декларацію та нададуть список лікарів

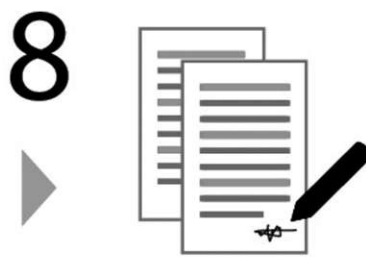
Уповноважений працівник медзакладу (працівник реєстратури, медсестра або лікар) введе ваші дані в електронну систему

На ваш мобільний надійде СМС з кодом. Повідомте цей код працівнику закладу

З електронної системи роздрукують декларацію з вашими даними. Уважно перевірте, чи все вірно

Підпишіть два екземпляри роздрукованої декларації. Один ви забираєте з собою, інший лишається у закладі

Працівник закладу підтверджує вашу декларацію своїм електронним підписом і відправляє в систему

Тепер ви в електронній системі охорони здоров'я, а значить НСЗУ гарантовано направить гроші у ваш заклад і вашому лікарю з липня.

☎ 15-45

Безкоштовно з усіх номерів